1893 - 1963

70-ий РІК ВИДАННЯ І СЛУЖБИ СВОЄМУ НАРОДОВІ ТА ПРАВДІ

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ "SVOBODA", 81-83 GRAND ST. JERSEY CITY 3, N. J. HENDERSON 4-0237 HENDERSON 4-0807 УНСоюз: HENDERSON 5-0740 — Тел.: з Ню Йорку: — BARCLY 7-4125 УНСоюз: BARCLY 7-0237

РІК LXX. Ч. 168. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 5-го ВЕРЕСНЯ 1963 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, SEPTEMBER 5, 1963 No. 168. VOL. LXX.

В АЛАБАМІ ЗНОВУ ТРУДНОЩІ З ШКІЛЬНОЮ ІНТЕҐРАЦІЄЮ

В ІНШИХ ПІВДЕННИХ СТЕЙТАХ ОБ'ЄДНАННЯ ШКІЛ ВІДБУВАЄТЬСЯ БЕЗ ПЕРЕШКОД

Вашингтон. — В перших днях вересня починається навчання в школах, і знов стає актуальною справа об'єднання шкіл, щоб в них разом могли навчатися білі й негритянські учні. В численних південних стейтах інтеґрація шкіл відбувається без перешкод і негритянські діти вписуються до тих шкіл, в яких досі навчалися тільки білі учні. Але в Алабамі губернатор Джордж С. Воллєс не допустив до того, щоб навчання почалося 3-го вересня і вислав стейтову поліцію, щоб не впустила до шкільного будинку не тільки учнів, але навіть вчителів, зарядивши відкладення шкільного навчання на один тиждень. Головний прокуратор Роберт Ф. Кеннеді вже нараджувався в тій справі із своїми дорадниками і з президентом Кеннеді, що робити, щоб навчання в школах Тускіґ в Алабамі, та в інших школах того стейту могло початися згідно з пляном, це значить, ще цього тижня. Плянується вислати федеральне військо, або зфедералізувати стейтову Ґвардію, щоб змусити губернатора Воллеса відкрити школи, які згідно із зарядженням суду повинні бути інтеґровані, і в яких навчання вже повинно було початися. В політичних колах гадають, що губернатор Воллес хоче здобути собі популярність серед виборців тим, що протиставиться рішенню суду в справі об'єднання шкіл. Уряд сподівається, що не треба буде висилати федеральне військо до Алабами. Шкільна Рада Алабами є проти губернатора, який обороняє справу, якої не можна оборонити.

Чарлстон в Південній Керолайні 3-го вересня перевів об'єднання шкіл спокійно, без більших перешкод, бо всі чорні учні, які вписалися були до тих шкіл, в яких досі навчалися білі учні, могли без перешкод навчатись. Число негритянських учнів, які вписалися до призначених досі для білих шкіл, становило 11. Прикінці навчання в одній школі було мале замішання, бо невідома особа повідомила поліцію, що в тій школі є підкладена бомба. Бомби не знайдено, підозрівають, що це телефонувала неповнолітня особа. Також спокійно почали об'єднувати школи в Південній Керолайні. І в Луїзіяні, в Бетан Руж, перші негритянські учні навчалися 3-го вересня спільно з білими учнями в гайскулах (середніх школах). Число тих учнів виносило 27. В Мемфісі, Теннесе 258 чорних учнів вчилися разом із білими, і це не викликало жадного спротиву збоку білого населення. У Вірджінії 8 шкільних громад перевели десеґреґацію шкіл. В Кембрідж, Мериленд, 20 чорних школярів ввійшли до шкіл з білими учнями, які глузували із своїх нових колеґ. В Джексонвіллі на Флориді 13 негритянських дітей ввійшли до шкільних будинків, в яких досі навчалися самі білі. Коло шкіл збиралися менші групи білих громадян, але їх відогнала поліція. В Севенне, Джорджія, об'єднання шкіл відбулося спокійно і 14 негритянських школярів без перешкод вчилися разом із білими. Спокійно відбулася шкільна інавґурація і в Річмонді в Вірджінії. Негритянські діти повідомляють із деяких шкіл, що між ними й білими учнями вже в першому дні нав'язалися приязні відносини. Про таке повідомила учениця 10-ої кляси в Ріверс Гай Міллісент — Ф. Бравн, донька Артура Бравна, стейтового голови Т-ва для Поступу Кольорових Людей. Покищо число негритянських дітей, які вписались до шкіл для білих учнів, є доволі мале. І так у Вірджінії є 964 645 шкільних дітей, в тому 236 386 негритянських. Сподіваються, що 2 700 негритянських учнів впишуться до шкіл, в яких досі навчалися тільки білі школярі.

Президент плянує відвідати 10 стейтів

Гаянніс Порт, Массачусетс. — Пресовий секретар Білого Дому П'єр Салінґер повідомив, що президент Кеннеді відбуде п'ятиденну поїздку та відвідає 10 стейтів, переводячи інспекцію консерваційної програми. Докладну програму цієї поїздки оголосять аж в половині вересня. Поїздка почнеться 25-го вересня і закінчиться 29-го. Президент відвідає Пенсилвенію, Міннесоту, Північну Дакоту, Монтану, Вайомінґ, Юта, Вашинґтон, Ореґон, Каліфорнію та Неваду. Президент переводитиме інспекцію крайових парків і пляж, гребель, електрівень, природних заповідників та туристичних і відпочинкових проєктів. Президент сказав, що в 2000-му році в цій країні житимуть 300 000 000 осіб, і треба подбати про те, щоб вони могли оглядати той гарний край, який залишили нам наші предки. Треба охороняти природні ресурси цієї країни, воду і землю, бо це наш обов'язок. Секретар Білого Дому сказав, що це є „неполітична поїздка". Але преса підкреслює, що в більшості тих стейтів шукають перевибору демократичні сенатори, а в сімох із тих стейтів мав більшість віце - президент Ричард Ніксон в 1960 році.

В АВТОВИХ КАТАСТРОФАХ ЗГИНУЛО 559 ОСІБ

Шикаґо. — Крайова Рада Безпеки стверджує, що в трьох вільних днях у зв'язку з Днем Подяки згинуло на шляхах і вулицях міст рекордово велике число людей — 559 осіб. Минулого року згинуло дещо менше — 501 особа. Найбільше вбитих в Каліфорнії — 57, в Тексасі — 39, в Ню Йорку 30. Досі рекордовим числом було 556, — бо стільки згинуло було під час Дня Незалежности 4-го липня, коли були 4 вільні дні.

ДИВІЗІЙНИКИ ВІДБУЛИ СВІЙ З'ЇЗД, ВІДЗНАЧИЛИ 20-РІЧЧЯ СТВОРЕННЯ ДИВІЗІЇ

ІГОР ЧМОЛА — НОВИЙ ГОЛОВА Б-ВА ДИВІЗІЙНИКІВ

Лігайтон, Па. — З кінцем минулого тижня, в суботу 31-го серпня і в неділю 1-го вересня, тут на оселі ім. О. Ольжича відбувся 8-ий з черги Крайовий З'їзд Братства кол. Вояків 1-ої Української Дивізії Української Національної Армії, на якому обрано нову Крайову Управу Б-ва, яку очолив Ігор Чмола, та під час якого відзначено 20-річчя створення Дивізії. У з'їзді, яким проводила президія із сот. Мирославом Мартинцем на чолі, взяло участь 72 уповноважені делеґати станиць і осередків. На зв'язаних із з'їздом імпрезах було приявних понад 1,000 осіб, родин дивізійників та гостей. На початку свого з'їзду дивізійники привітали приявних на з'їзді генералів: П. Шандрука, П. Дяченка і Герасименка. Після звітів уступаючої управи та дискусії над звітами, обрано нову управу, в склад якої увійшли: Ігор Чмола — голова, Любомир Вілик — заст. голови, Атанас Кобрин — секретар і хорунжий, Зенон Коновка — скарбник та члени управи з різними функціями: Ол. Грабар, інж. Мих. Ліщинський, Богдан Кашуба, Ярослав Колодій, Мих. Бурчак, Осип Стеткевич, Мих. Головчак, Любомир Рихтицький, Мик. Филипович та Семен Кріслатий. На голову Контрольної Комісії обрано сот. Мирослава Мартинця, а Товариський Суд очолив Степан Стрільчук. Схвалено відповідні резолюції та вислано окремий привіт одному з найстарших українських генералів, ген. Олександрові Загродському, який перебуває в лікарні після важкої операції та ампутації правої ноги.

Наступного дня, в неділю 1-го вересня, відбулося відзначення 20-річчя постання І-ої Української Дивізії УНА. Святкування були започатковані апелем кол. вояків цієї формації і звітом б. Головному командуючому Української Національної Армії, ген. шт. генералові П. Шандрукові. До апелю стануло приблизно 300 кол. старшин, підстаршин і стрільців названої формації. Після апелю сформувався похід під новозбудовану каплицю, щоб вислухати Службу Божу, яку відправив кол. капелян І-ої УД о. Богдан Левицький в асисті 4 інших священиків та при співучасті о. шамбеляна Степана Тиханського. Зворушливу проповідь виголосив о. Тома Бариляк. Після того всі священики під проводом о. шамбеляна стали до Панахиди по поляглих і померлих вояках Дивізії та інших українських формацій. О год. 2-ій по полудні відбувся ювілейний бенкет у щерть виповненій залі оселі. Поміж священиками був о. Сванислав Дашо, кол. член УГА. Бенкет, що його відкрив голова Ділового Комітету, інж. В. Заброцький розпочався молитвою та благословенням божих дарів, що його довершив о. шамбелян Тиханський, а закінчився короткою молитвою ,яку провів священик УПЦ. о. Євген Несторович. Майстром церемонії був д-р Юрій Кушнір. Низку промов започаткував генштабу

(Закінчення на стор. 4-ій)

ОДВУ започаткувало відзначування 25-річчя державности Карпатської України Здвигом у Дітройті

Дітройт. — У днях 31 серпня і 1 вересня ц. р., започатковано тут відзначування 25-річчя Карпато - Української державности величавим здвигом на оселі Діброва, в якому взяло участь біля 1 000 осіб. Здвиг влаштовували спільно Організація Державного Визволення України (ОДВУ), Український Золотий Хрест (УЗХ) і Молоді Українські Націоналісти (МУН) із ЗДА та Українське Національне Об'єднання (УНО) і братні організації з Канади, разом із Братством Карпатських Січовиків. Зібрані масово на маніфестаційному вічу на Діброві його учасники вітали оваційно кол. голову Сойму Карпатської України проф. Авґустина Штефана і заступника голови Сойму та члена Команди Карпатської Січі д-ра Степана Росоху, які виступали з промовами. Кол. прем'єр Карпатської України Юліян Ревай та голова Карпатського Союзу д-р Вінкентій Шандор надіслали на ці святкування свої привіти. Між багатьма виголошеними під час віча привітами були привітальні слова ред. Михайла Бажанського, голови відділу УККА в Дітройті, представника УНО Канади інж. Богдана Зеленого та інж. Юрія Артюшенка від українських ветеранів. Про допомогу американських українців зокрема ОДВУ та УЗХ для Карпатської України інформували у своїх промовах президент ОДВУ проф. А. Грановський та голова УЗХ пані Марія Квітковська. Дух національної солідарности та соборництва підкреслювали у своїх виступах д-р Петро Стерчо і д-р Степан Росоха, а проф. Михайло Пап говорив про свободу одиниці і національних меншин на Карпатській Україні. Пані Рома Турянська з Шикаґа своєю рецитацією поетичного монтажу „Хуст" пригадала дні слави і боїв з-перед 25 літ і крім неї стосовну до свята деклямацію виголосила 12-літня Оксана Балтарович. Музичні точки програми виконувала українська духова оркестра в Шикаґо під проводом В. Поповича. Зокрема зворушливою була та частина програми, коли сурмачі трубили в сурми під час відчитування проф. А. Штефаном імен представників різних земель України, що поляглі в боях за Карпатську Україну.

Об'єднання Відділів УНС стейту Коннектикат вшанує піонерів з нагоди 70-ліття „Свободи"

Ню Гейвен, Конн. (І. Т.) — Лави українського громадського життя в Америці щорочку поповняються новими діячами, бо старше покоління піонерів відходить на заслужений відпочинок. Проте, ми часто забуваємо тих людей, які в найтяжчих обставинах пробивали дорогу українському імені і творили різні громадські установи. У честь тих піонерів, з нагоди ювілею 70-ліття „Свободи", Об'єднання Відділів УНС стейту Коннектикат заплянувало влаштувати ювілейне свято, яке відбудеться в Ню Гейвені 28 вересня в церковній залі при Джордж вул. о 6.30 год вечера. У святі візьмуть участь визначні українські й американські діячі. Деякі, як посадник Річард С. Лі і конґресмен Р. Джаймо, вже зголосили свою присутність. В мистецькій програмі виступлять: оперова співачка Марія Лисогір, як також група танцюристів з Гартфорду і письменник - гуморист І. Криницький (Ікер). Ювілейний Комітет в складі: І. Телюк, В. Олійник, В. Гіна, А. Маланчук, п. Василишин, Е. Гомотюк і голов. рад. Я. Гук робить всі заходи, щоб бенкет був не тільки святом для союзової громади стейту Коннектикат, але загальним громадським вшануванням піонерів українського життя в Америці.

У ПИТСБУРҐУ ВІДБУЛАСЯ ВЕЛИКА ПРАВОСЛАВНА МАНІФЕСТАЦІЯ

Питсбурґ. — В суботу 31-го серпня відбулася в Питсбурґу, у велетенській „Сівік Арені", збудованій тому два роки коштом 60 мільйонів долярів, — велика Пан - Православна маніфестація під офіційною назвою: „Першого Крайового Православного Релігійно-культурного Фестивалю".

За обрахунками місцевої американської преси приблизно п'ятнадцять тисяч осіб православного віровизнання взяли участь у цій маніфестації, очоленій чотирнадцятьма найвищими православними достойниками ЗДА різних юрисдикцій, з участю стоп'ятдесяти священиків. Це уперше в 150-літній історії Православної Церкви в ЗДА — ієрархи, духівництво й вірні цього віровизнання зібрались разом в одному місці — щоб заманіфестувати свою релігійно-духову одність, дарма, що ділять їх бар'єри — юрисдикційно-адміністративного, національно-побутового й зокрема мовно - культурного порядку. Приблизно п'ять років тривало морально-духовне й технічно - організаційне планування цього небувалого здвигу, в якому взяло участь сім різних православних юрисдикцій, які від довгих десятків років діють незалежно на терені ЗДА. Надхненником, це є координаційним організатором цього справді історичного почину шости мільйонів православного віровизнання громадян цієї країни була центральна організація провідників православної молоді в ЗДА, під назвою „СІОЛА" — Рада Східньо-Православних Провідників Молоді Америки. Реальними категоріями думаюча світська еліта Православних Церков у ЗДА, сповнена турботою й старанням за майбутнє тієї Церкви — доконала незвичайного сміливого й здавалося декому донедавна, майже неможливого діла: почерез столітні бар'єри національного й навіть гострого політичного упередження деяких Православних Церков, частенько явної ворожнечі поміж собою — ієрархи, духовенство й тисячі вірних з цілого краю „одним серцем й одними устами" прославляли спільного свого Отця на небесах... Американські пресові аґенції, радіо, преса й телевізія підкреслювали цю обставину, як першу й поправді далекосяглу спробу — молитовного об'єднання Православних Церков у ЗДА. Учасники цього свята відчували вагу цього моменту, багато їх зі зворушенням, зі сльозами благодарення на очах молилися, співали гимни під час головної частини маніфестації: спільної вечірні, відслуженої ієрархами й духовенством (по два з кожної юрисдикції) біля високоартистично й пишно прибраного престолу в центральному місці „Сівік Арени", цього найновішого технічного „чуда" аме-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Українська мова — одною з мов Міжнародного Конґресу

Амстердам, Голляндія, (Б.-В-о). Тут відбувся в днях 26-31 серпня Восьмий Міжнародний Конгрес Ономастики з участю українських учених: проф. Яр. Рудницького з Вінніпеґу, проф. Ор. Старчука й д-ра Яра Славутича з Едмонтону, проф. І. Павлса з Синсинаті, Огайо, д-р Г. Наконечної з Мюнхену. Виклад зголошеного члена конґресу проф. Вол. Жили з Вінніпеґу про „Українські прізвища Харківського перепису з 1960 року" відчитав д-р Ор. Старчук за неприсутністю автора; він же доповідав про „Українську топономастику Буковини" на славістичній сесії Конґресу, якою проводив проф. Яр. Рудницький (28 серпня). Цей останній виголосив доповідь про „Типологію ономастики", а д-р Славутич доповідав про „Русифікацію українських прізвищ під Совєтами". Проф. Павлс мав доповідь про „Назви Полісся". Продовжуючи традицію Конґресу в Флоренції в 1961 р., предсідник сесії проф. Рудницький проголосив допущення слов'янських мов у дискусіях над доповідями, з чого скористали учасники - українці так, що українська мова вже вдруге лунала на світовому науковому конґресі поруч інших. Конґрес проходив під патронатом Королеви Голляндії та почесного й наукового комітетів; в склад цього останнього з українців входив проф. Рудницький, як офіційний делеґат Канади в Міжнародному Центрі Назвознавства в Люввені, Бельгія. З нагоди конґресу відбулася виставка новішої назвознавчої літератури, в яку були включені 25 чисел серії „Ономастики", що її видає УВАН у Канаді. В цілому конґрес пройшов дуже успішно й був іще одним виявом активности українських учених Канади й ЗДА на міжнародному форумі.

Відділ УНСоюзу в Вест Істон відзначив своє 50-річчя

Вест Істон, Па. В суботу 31-го серпня тут відбулося врочисте відзначення 50-річчя існування і праці Т-ва ім. Богдана Хмельницького, 137-го Відділу УНСоюзу. Ювілейний бенкет відбувся при вщерть заповненій залі Українсько Американського Клюбу. Бенкет відкрив короткою промовою предсідник відділу п. Григорій Пращик, покликавши на тостмайстра п. Івана Кашевського. Молитву провів місцевий український католицький парох всч. о. Нестор Романович. Про початки та цілі заснування Т-ва говорив довголітній урядовець п. Михайло Колодруб, цитуючи цікаві перші протоколи і з'ясовуючи живу активність Т-ва при будові церкви, участь в українських маніфестаціях та пожертви на українські освітні і допомогові цілі. Т-во привітав з ювілеєм посадник міста Вест Істону п. Віктор Ґудкар висловлюючи велике признання ювілятові і приявним громадянам за те, що дійсно були активними не тільки української громади а також і міста та заряду і своєю конструктивною працею причинилися до розбудови міста. Дальше промовляв предсідник Окружного Комітету Відділів УНСоюзу і секретар 147-го Відд. УНС Іван Зазворський, а п. Степан Колодруб, вже з молодшої генерації, привітав чотирьох піонерів: Григорія Яворського, Івана Милимука, Филимона Саґата й Івана Турчюського та вручив їм на пам'ятку гарні союзові відзнаки. Святочну промову виголосив головний касир УНС п. Роман Слободян, підчеркуючи, що з повним заінтересованням слідив за працею і активністю Т-ва, яке сьогодні нараховує 158 членів. Про півстолітню працю Т-ва і громади, їх долю і недолю він пам'ятає з власних переживань. На закінчення п. Р. Слободян вручив почесні грамоти для згаданих чотирох піонерів, а також для заслужених членів, що хоч не мали щастя бути при оснуванню товариства, проте їх членство також сягає пів-сторіччя. Ними є: Михайло Колодруб, Микола Підгайний, Теодор Фотій, Степан Терлецький, Іван Рудавський, Юлія Саґат і Катерина Мамрич. Приявні щиро і сердечно привітали приявних заслужених громадян. Кінцеве слово забрав всч. о. Нестор Романович, згадуючи ці тяжкі часи, які наші іміґранти переживали, а також і великанську працю, яку вложено в розбудову наших інституцій, бажаючи товариству-ювілятові дальшого розвитку, на славу Бога і Батьківщини.

СОВЄТИ ЗГОЛОСИЛИ 101-ШЕ „ВЕТО" НА РАДІ БЕЗПЕКИ ОН

Об'єднані Нації. — Совєтський Союз внеможливив прийняття на Раді Безпеки Об'єднаних Націй резолюції в справі конфлікту між Ізраїлем і Сирією, заклавши „вето", яке було 101-ше з черги від часу існування цієї установи. На засіданні Ради Безпеки у вівторок 3 вересня ц.р. 8 держав голосували за резолюцію, зголошену ЗДА і Британією, яка засуджувала „безглузде вбивство" двох безборонних молодих ізраїльських селян сирійськими вояками кругло два тижні тому. Венесуеля стрималась від голосування, а „проти" голосували тільки СССР і Марокко. Тому, що СССР, разом з 4-ма іншими великодержавами, засновниками Об'єднаних Націй (ЗДА, Британія, Франція і Китай) має право „вета", його голос „проти" автоматично уневажнює резолюцію, дармащо прийнято її достатньою скількістю голосів. Для важности постанови в Раді Безпеки треба найменше 7 голосів. За ту резолюцію голосували ЗДА, Британія, Франція, Вільний Китай, Бразилія, Філіппіни, Норвеґія і Ґана. Венесуеля стрималась тому, що її делеґат, д-р Карльос Соса-Родріґез, є головним кандидатом на президента найближчої сесії Генеральної Асамблеї і тому він хотів підкреслити свою невтральність в контроверсійних міжнародних справах. Голосуючи „проти" совєтський представник Микола Федоренко скинув вину за совєтське „вето" на ЗДА й Британію, які не хотіли погодитись на зміни, запропоновані Марокко: щоб висловити тільки „жаль", а не „засудження" з приводу смерти двох ізраїльських цивільних осіб, та водночас натаврувати Ізраїль за його випади проти Сирії. Представник ЗДА Чарльс Йост висловив надію, що вислід того голосування не погіршить ситуації на Середньому Сході під головуванням ген. Одда Булла з Норвеґії та щоб вони стримались від будь-яких провокаційних актів. За твердженням американських коментаторів—ЗДА й Британія своєю прихильною для Ізраїлю резолюцією хотіли нагородити Ізраїль за те, що він звернувся з скаргою проти Сирії до Об'єднаних Націй, а не вхопився односторонньої відплатної акції, як це робив був раніше. Представник Ізраїлю Майкел Комей заявив, що Ізраїль вдоволений, бо Сирія всеодно „морально засуджена" тому, що совєтське „вето" не всилі вимазати факту вбивства двох ізраїльських селян та факту переголосування резолюції. Представник Сирії д-р Салях Таразі дякував Совєтам за їх становище „в інтересах справедливости".

ЗДА перестерігають Пакістан проти наближення до Пейпінґу

Равальпінді, Пакістан. — Заступник державного секретаря Джордж Болл прибув до столиці Пакістану з листом від президента Кеннеді до пакістанського президента Мохаммеда Аюб Хана та пересторогою, що затіснювання зв'язків Пакістану з комуністичним Китаєм може звести на нівець членство Пакістану в прозахідньому союзі Південно - східнього Азійського пакту та двосторонній союз ЗДА й Пакістану. Після минулорічного наїзду комуністичного Китаю на Індію, коли ЗДА почали присилати Індії збільшені військові достави, Пакістан підписав з комуністичним Китаєм договір про нові державні кордони, торговельний договір та договір про користування комуно-китайськими літаками пакістанським летовищем Дакка. У зв'язку з цією останньою пакістансько - китайською умовою ЗДА припинили видачу обіцяної Пакістанові позики 4,300.000 дол. на поширення названого пакістанського летовища. Саме тоді, коли до Пакістану прилетів Джордж Болл, прибула туди й комуно-китайська делеґація для поширення торговельного договору. Пакістанський президент Аюб Хан поручив Джорджові Боллові спершу вислухати пакістанських військових, політичних і економічних фахівців, які з'ясують йому дійсне становище Пакістану. Пакістан дістав уже від ЗДА 1 більйон дол. у військових доставах і 2 більйони дол. економічної допомоги. Однак пакістанська публічна опінія дуже оґірчена на Америку за її масову військову й економічну допомогу Індії, яку пакістанці вважають за небезпечнішого сусіду аніж комуністичний Китай. Між Пакістаном і Індією існує затяжний конфлікт за Кашмір і Пакістан твердить, що зброя, яку ЗДА постачають Індії, може бути вжита проти Пакістану.

ОН посередничать в справі африканських колоній Португалії

Об'єднані Нації. — Об'єднані Нації і португальський уряд погодились, щоб у понеділок найближчого тижня розпочати в столиці Португалії Лісбоні наради у справі португальських колоній в Африці, Анґолі й Мозамбіку. Португалія запросила була генерального секретаря У Танта, але той відмовився поїхати туди з уваги на перевантаження підготовчою працею до 18-ої сесії Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, що має зійтись 17 цього місяця. Зате він запропонував, що вишле до Лісбони одного з своїх заступників, К. И. Амакрі з Ніґерії. Португальський уряд на це погодився. Португалія кількакратно пропонувала африканським країнам вислати до Анґолі й Мозамбіку своїх представників, щоб вони придивились тамошнім відносинам, але вони відмовлялись, займаючи принципове становище — признання тим африканським країнам права самовизначення з ціллю їхнього усамостійнення.

В АМЕРИЦІ

● **Адвокат демократ** Пол О'Дваєр у Ню Йорку вніс скаргу до стейтового Найвищого Суду проти того, щоб 200.000 порторіканців мусіли здавати так званий іспит грамотности з англійської мови на те, щоб дістатися на список виборців цього міста. Їм відмовляють права голосу тому, що не знають добре англійської мови. Адвокат твердить, що порторіканцям повинно вистачити знання еспанської мови, і вони мали б здавати екзамен із своєї рідної мови. Адвокат О'Дваєр хоче йти з тією справою до Найвищого Суду ЗДА, коли Найвищий Суд Ню Йорку відкине скаргу його клієнтки Марти Ґардони.

● **Армія** знову з успіхом випробувала вже дев'ятий раз протиракетну ракету Ніке-Зевес, яка перетіла віддаль 5,000 миль. Ця проба відбулася над Пацифіком, 2,000 миль на південний захід від Гаваїв.

● **Віце - президент** Линдон Б. Джансон виїхав у понеділок 2-го вересня у 15,000-милеву подорож, під час якої відвідає Швецію, Фінляндію, Данію та Ісляндію. Представник Державного Департаменту повідомив, що Джансон виголосить 40 промов під час тієї подорожі, яка скінчиться 19-го вересня. Головною темою дискусій буде те, який вплив матиме нова світова торгівля на Скандинавію. Це є подорож, яка має виявити приязнь ЗДА до тих держав, та подякувати їм за їхнє прихильне становище в різних проблемах.

● ***У Фінляндії*** настала криза уряду внаслідку спорів за спосіб субвенціонування хліборобів. Одні пропонували підвищення цін сільсько - господарських продуктів, інші — зберегти давні ціни і давати субвенції з державної каси.

У СВІТІ

● **Число держав,** що підписали атомовий договір, дійшло під кінець минулого тижня до 84. В минулу п'ятницю підписали його Південна Корея, Непаль і Горішня Вольта. Південно - корейський амбасадор, підписуючи той договір склав заяву, що Південна Корея всеодно не визнає комуністичної Північної Кореї, якщо вона також підпише той договір.

● **Лондонська поліція** стверджує, що хоч досі не вдалося їй остаточно виявити і схопити всіх винуватців нападу на поштовий потяг з 8 серпня ц. р. біля місцевости Четтінґтон під Лондоном та віднайти більшу частину пограбованих тоді 7 мільйонів долярів, проте масові розшуки та поліційні рейди і ревізії по помешканнях вдарили взагалі по світі злочинців і число злочинів від того часу значно зменшилось.

● **Японські** стежні прибережні кораблі врятували двох американських пілотів, коли два американські військові літаки типу Ф-102 зударились недалеко берегів Японії. Один з тих пілотів перевів 9 годин, а другий 16 годин серед хвиль океану.

● **Один східньо - німецький** прикордонний вояк, який втік до Західнього Берліну, виявив, що комуністи використовують засекречені переходи із Сходу на Захід, щоб перепачкувати до Західнього Берліну своїх аґітаторів і саботажистів.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.5;0 three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і мony orders висилати на: "Svoboda"

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

З новим шкільним роком

Цими днями мільйони американських дітей, закінчивши вакації, підуть знову в школу продовжувати навчання, готуватися до студій у високих школах чи й переходити на працю за своїми фахами.

Як і кожного року, цей новий шкільний рік ставить перед американським громадянством, федеральним урядом, перед стейтами і перед громадськими установами та організаціями чимало проблем, пекучих, гострих і дуже часто важких до розв'язання.

Найважливіша проблема, що стоїть тепер перед державою і громадянством — це особливо загострена ситуація із шкільними приміщеннями і вчительським персоналом. Як обраховують в Департаменті Освіти, з початком цього року бракуватиме в Америці 121 235 шкільних приміщень. Трохи уже краще стоїть справа з учительським персоналом. Брак учительських сил, що 1961-го року досяг свого вершка в цифрі 140 000, все ще дуже поважний, коли мати на увазі, що і в цьому році бракуватиме й далі ще яких 120 000 учителів. Очевидно, що ця недостача дуже пекуча, особливо з огляду на чимраз більшу кількість учнів і студентів, яких обраховують вже на 47 100 000 душ.

Складною і контроверсійною буде в цьому році справа расової інтеграції в школах, викликана рухом за повне зрівняння у громадянських правах американських негрів із білим населенням. Ця проблема може привести в деяких стейтах і в багатьох школах до різних ускладнень, а то й заворушень, що можуть закінчитися закриттям шкіл і припиненням на якийсь час навчання. Шкільні, федеральні і стейтові установи, як також педагогічні ради окремих шкільних закладів мусітимуть виявити багато такту, щоб спрямувати й перевести в належному напрямку поступовий процес расової інтеграції.

Перед рядом дуже важливих проблем стоїть і приватне українське шкільництво у ЗДА. Поодинокі цілоденні парафіяльні католицькі і православні школи мають свої труднощі, але їх має головно широка сітка українознавчих суботніх та вечірніх шкіл, які стоять в обличчі браку шкільних приміщень і особливо гострої недостачі відповідної кількости кваліфікованих педагогічних сил. Цими справами займаються постійно українські шкільні чинники, зокрема Шкільна Рада УККА, що є Централею українознавчого шкільництва у ЗДА. Час від часу широкий розгляд потреб і конечностей в цій ділянці відбувається на спеціяльних нарадах як, наприклад, педагогічній конференції що відбувалася в квітні ц. р. в Клівленді. Підсумки цієї конференції публіковано недавно в неперіодичному додатку до „Свободи" п. н. „Рідна Школа", що його останнє, четверте число появилося з датою 21-го серпня цього року. І згадана централя і педагогічні конференції, що їх останніми роками було кілька, розглядали ряд питань щодо українознавчих шкіл, зокрема у виробленні методики навчання, в підготові учительських кадр та ін.

І шкільні проводи, і вчителі, і сама шкільна молодь чекають з початком нового навчального року на активну підтримку батьків і громадянства. Так само, як американське публічне і приватне шкільництво, розраховує на підтримку федеральної та стейтових адміністрацій, на підтримку батьків і громадянства очікує українське приватне шкільництво. Вона мусить іти не тільки по матеріяльній лінії, але передусім по моральній, заохочуючи молодь до навчання в цих школах і спрямовуючи абсольвентів на педагогічну працю з підростаючими поколіннями.

Наївні надії на злагоду

З нагоди підписання в Москві атомового договору залунали з американського боку повні оптимізму голоси на тему дальшого розвитку міжнародних відносин. Хоч сам президент Кеннеді і державний секретар Дін Раск намагалися обмежувати свій оптимізм різними застереженнями, проте, в широкій публічній опінії почало позначатись таке захоплення оцим нібито „переломовим моментом" у відносинах між Сходом і Заходом, що „Ворлд Телеграм енд Сан" з пресового концерну Крипса Говарда писав навіть про настрій „гістерії" і перестерігав проти надмірних і неоправданих надій на кінець холодної війни. Ніхто інший, як совєтський міністер закордонних справ Андрей Громико, вилив у минулий понеділок дзбанок холодної води на гарячі голови ентузіястів американсько - совєтської приязни під знаком миру.

Відома річ, що холодна війна почалася внаслідок совєтського аґресивно - імперіялістичного походу проти Заходу, і тому, логічно, вона може закінчитися тільки тоді, коли той похід припиниться. В результаті совєтського політичного наступу постав цілий ряд запальних пунктів, найнебезпечнішим з яких є Німеччина в цілості, а зокрема Берлін. Штучне перетворення східньонімецької совєтської зони в окрему „суверенну" державу, замах на свободу Західнього Берліну в формі спершу бльокади, а згодом вимоги перетворити його у „вільне місто" та здвигнення внутрішньоберлінського муру — це були ті етапи, які згущували й загострювали міжнародну атмосферу довкола німецької проблеми. Віддавна всім ясно, що поки конструктивно не розв'язано цієї проблеми, поки обидві сторони стоять на взаємосуперечних і непримирливих становищах — не може бути мови про закінчення холодної війни і про мир в Европі.

Вже під час переговорів у справі атомового договору большевики запропонували: пакт неаґресії між західнім бльоком — Атлантійським союзом і комуністичним бльоком з Варшавського пакту; відтягнення з обох частин Німеччини поважних військових з'єднань; — встановлення в обох частинах Німеччини міжнародних контрольних станиць для забезпеки проти несподіваної атаки і т. п. проєкти. Всупереч першому поглядові, що ніби кожний з тих проєктів „миролюбний" — насправді кожний з них, так само, як і самий атомовий договір, зміряв і зміряє до піднесення міжнародно - правного престижу комуністичної Східньої Німеччини та закріплення нинішнього стану в Середній Европі із затвердженням фактів, доконаних совєтськими арміями.

По цій самій лінії пішов Андрей Громико у розмові з віце - президентом західньонімецького парляменту три дні тому, розвіявши надії, начебто Москва готова змінити своє становище до проблеми Німеччини. Навпаки, Громико заявив, що Москва далі обстоює потребу підписання мирового договору з „двома Німеччинами", ба навіть створення ще „третьої" у постаті Західнього Берліну, оточеного муром, як „твердим кордоном між двома німецькими державами".

Ясно, що така концепція не має ніяких шансів на Заході, і Хрущов та Громико знають це дуже добре. Коли ж вони тепер голосно про це говорять, то цим стверджують, що атомовий договір не має також ніякого позитивного політичного значення. Тому задарма високі американські військовики поручали ратифікувати той договір, не з військових, а з політичних причин. Зв'язування з атомовим договором будь-яких політичних надій — це вияв тільки свого бажання, а не реальна оцінка дійсности.

Богдан Галайчук

АЛЬЯНС — АЛЕ БЕЗ ПОСТУПУ

Минуло два роки від дня проголошення Альянсу для Поступу. Ці роковини президент Кеннеді відзначив святочною промовою, в якій заявив: „Цей плян мусить мати успіх . . . мирна революція в Латинській Америці поступає вперед і обіцяє краще життя". Тон промови трохи обнизився, коли Президент перейшов до з'ясування вислідів свого пляну в цифрах: „Що ж — це лише початок . . ." Бо підсумки двох перших років, ніде правди діти, скромні. Настільки скромні, що насувається сумнів, чи можна говорити про революцію та про успіх.

Де причина; хто відповідальний? Доводиться чути, і то навіть на офіційному континентальному форумі, що й тепер „винна невістка", тобто ЗДА — але насправді вина хіба в тому, що Вашингтон „проґавив автобус" і запропонував Латинській Америці широку допомогу, щойно змушений до того кастрівською революцією; те, що могло бути спектакулярним, безінтересовним жестом перед 1958-им роком, знецінилося у 1961-му році на відрух інстинкту самозбереження. Бо — всупереч твердженням комуністичної та криптокомуністичної пропаґанди — ЗДА не відповідальні за послідовну еволюцію цін на світовому ринку (обниження цін на сировину та харчів, підвищення цін на промислові вироби і, вслід за тим, постійне зменшення прибутку на душу латиноамериканського населення, що, очевидно, частинно паралізує висліди американської допомоги. Чесний латиноамериканець признає, що Кеннеді виконав обіцянку, зле — витягнена рука зависла у повітрі, бо недописав латиноамериканський партнер, якому запропоновано альянс.

Хто мав бути тим латиноамериканським альянтом? Наведемо відповідь такої компетентної людини, як безпосередній реалізатор пляну президента Кеннеді, Теодор Москосо. А щоб легше було схопити думку, наведемо її у схематизованій формі.

„Немає сумніву, — пише Москосо, — що Альянс заслуговує на підтримку бідного, — бо його головна ціль — покінчити із злиднями, неграмотністю, недугами, суспільною несправедливістю. Заслуговує також на підтримку упривілейованих верств, бо звертається до їхнього сумління та патріотизму і, також, до їхнього інстинкту самозбереження. Упривілейовані стоять перед альтернативою: або підтримати цілі Альянсу, або стати віч-на-віч з деструктивною революцією кастрівського типу. Тобто, як каже венесуельський президент Ромульо Бетанкур, необхідно допомогти бідним, щоб рятувати багатих.

Слід додати, що ЗДА взяли на себе в значній мірі фінансувати те „рятування багатих", тобто такі соціяльно конечні, але економічно нерентовні інвестиції, як будова шпиталів, шкіл та шляхів. Отже, Альянс не був подуманий проти будь-кого, проти будь-якої соціяльної верстви, лише проти дійсности, яка унеможливлює поступ. Ішло про альянс між північними американцями і двома клясами, на які ділиться латиноамериканське суспільство, з користю для всіх трьох елементів. Не зважаючи на це, пропозиція не зустріла належного зрозуміння в іберійській, латинській частині континенту, в першу чергу у вищій, упривілейованій верстві. Чому? Де помилка в Москосовому рахунку?

Сумління і патріотизм для деяких кол є поняттями, зарезервованими для виключного вжитку в промовах з нагоди національних свят. До речі, не йде тут виключно про латино - американські кола. Якби Рузвелт узалежнив був здійснення свого „Ню Ділу" від сумління й патріотизму тих, кому прийшлося зрікатися традиційних привілеїв, чимало води було б уплило в Гадсоні . . . Щоб знайти спільну мову з тими колами, краще оперувати категоріями „гомо економікус", залишаючи набоці етичні категорії.

Тому треба прийняти, — як це робить Москосо, у другому арґументі, що упривілейовані могли, засадничо, задовольнитися скромнішими зисками, щоб покінчити з маривом кастрівсько - комуністичної революції. „Гомо економікус" знає, що прибуток від капіталу пропорційний до ризика — чим певніша інвестиція, тим нижча дивіденда. Біда в тому, що пересічного латино - американського олігарха не цікавить Москосове міркування, бо він воліє грати на високу ставку, тобто: 1) воліє якмога довше брати високі відсотки від капіталу, не зважаючи на ризико революції; 2) проволікати вибух революції виключно шляхом поліційних репресій; 3) забезпечитися проти ризика революції іншим способом, сказати б, „революційною резервою" — вкладаючи частину капіталу на Північній півкулі.

Побіч традиційних конт в американських чи швайцарських банках, ростуть в останніх роках латино - американські інвестиції в Канаді, яка дає відсотки вищі, ніж ЗДА чи Західня Европа, хоч і скромніші, ніж Латинська Америка.

Слід додати, що той відплив місцевих капіталів знекровлює Латинську Америку, спричиняється до щораз грізнішого обниження прибутку на голову населення і — паралізує плян Кеннеді. Доплиıву американських капіталів у рамах Альянсу не вистачає навіть на те, щоб залатати недобір, спричинений відпливом приватного капіталу. Латиноамериканська олігархія забезпечується на випадок революції, але іншою методою, ніж та, що піддає її Москосо. Замість запевнити у себе вдома безпеку за канадійським зразком, воліє шукати безпеки у Канаді, висмоктавши свою батьківщину до максимуму і відкидаючи її, мов видушену цитрину.

У дотеперішніх міркуваннях ми приймали, для спрощення, що із злиднями латиноамериканських низів можна покінчити лише коштом жертви — добровільної чи недобровільної — збоку верхівки, тобто шляхом зміни розподілу національної ренти. Це було б необхідно, якби та рента була постійною величиною. Насправді ж та величина може бути збільшена — і тому можливо запевнити людський мінімум існування нуждарям, розподіляючи поміж ними ту надвишку і залишаючи в спокою верхи з їхніми дотеперішніми прибутками.

Це основний шлях до соціяльної справедливости, згідно з найновішими концепціями християнської суспільної доктрини; в цьому сенсі інтерпретували рік тому, на Конгресі „Пакс Романа" в Монтевідео та Міжнародних Католицьких Організацій в Буенос Айресі енцикліку „Матер ет Магістра" монсеньйор Паван, головний співавтор тієї енцикліки, та чілійський єпископ преосв. Ляррайн. І в тому сенсі подуманий „поступ" згідно з пляном Кеннеді. Не зважаючи на це, той плян зустрічає спротив поважного сектора латиноамериканської верхівки.

Ця концепція побудована на ідеї т. зв. економічного росту, чи пак розвитку — теорії, дбайливо розробленій низкою економістів із школи Кейнеса. Але її критикують інші теорії, не менш дбайливо розроблені іншими економістами передкейнесівського напряму. Ми згадували коротко про зудар цих двох тенденцій у дописі про останню конференцію Економічної Комісії Об'єднаних Націй для Латинської Америки, що відбулася у травні в арґентинському місті Мар дель Плята; не виходимо поза загальну інформацію і вказуємо лише на кола, які виступають проти економічного росту з мотивів зовсім не доктринальних.

Північна Америка й Західня Европа мають повільний приріст населення, куди повільніший, ніж приріст національної ренти; звідсіля постійне зростання ренти на голову населення, тобто зростаючий добробут. На інших континентах навпаки: рента скромна, її ледве вистачає на прожиток, не кажучи вже про заощадження, інвестиції, творення нових варстатів праці і джерел пребутку. Тим часом приріст населення щораз то більший, зокрема в Латинській Америці, завдяки перемозі медицини над пошестями, що в минулому десяткували населення.

Тому, твердять економісти-„розвитковці", необхідно протиставити цій „демографічній експльозії" масове творення нових варстатів праці, зокрема посиленою розбудовою промислу. Щоб приріст варстатів праці переміг у перегонах з приростом населення, він мусить бути якнайбільше зраціоналізований, згідно з вимогами, зробленими економічною наукою, в першу чергу ліберальне господарство мусить бути заступлене державним плянуванням, узгідненим на наддержавному рівні.

Останнє речення пояснює, чому ідея економічного розвитку викликає недовір'я серед прихильників економічного лібералізму — який, слід додати, зберігся в деяких латино - американських колах у своїй первісній формі, так, як сформулював його Адам Сміт. Ця обставина облегшує завдання тих кол, які добачають в упромисловленні країни загрозу для їхніх інтересів і які рекрутуються, зокрема, з-поміж великих власників, імпортерів та експортерів.

Для великого землевласника скоро ростучий промисл це — небезпечний суперник, коли йде про державу та про робітника. Коли держава старається приспішити упромисловлення відповідною економічною політикою, зокрема кредитовою та податковою, вона відсуває на другий плян піклування рільництвом, а то й підсилює промисл коштом рільництва. Що гірше, рільничий робітник втікає до міста, зваблюваний більшою платнею та легшою роботою у фабриці. Землевласник мусить переліцитовуватися з промисловцем у заробітній платні, що є для нього річчю досить неприємною, а деколи й неможливою. Таких наслідків упромисловлення зазнали, наприклад, арґентинські землевласники за часів Перонової індустріялізаційної політики, тим більше, що ведено її з неймовірною демагогією та легкодушністю. Тому тепер виступають проти інтенсивної індустріялізації, яку колись утотожнювали з перонізмом, а інші утотожнюють з фріхеризмом.

Коли, у випадку землевласника, ці небезпеки час-

(Закінчення на стор. 4-ій)

Михайло Прокопів

ПО 56 РОКАХ — НА УКРАЇНІ

(9)

З Ялти в Донецьк

З Ялти виїхали ми ранком 19-го червня автобусами до Сімферополя, а звідти вже увечері залізницею до Донецька, куди прибули на другий день о годині 1-ій по полудні.

Донецьк — це один із найбільш індустріяльних центрів України. Санітарний стан міста такий самий, як і в інших совєтських містах. В Донецьку є багато новозбудованих фабрик, але нам їх не показували. Казали тільки, що Донецьк нараховує понад 500 000 мешканців, що є тут 300 шкіл, в яких навчається 15 000 дітей, показували хату, в якій мешкав колись у двох маленьких кімнатах Нікіта Хрущов. Таких злиденних хат сьогодні в „модерному" Донецьку тисячі і в них живуть совєтські громадяни без теплої води, туалет і лазничок.

Найбільше бідують на Україні старі люди, особливо колгоспники. Не всі вони одержують пенсії (колгоспники мають її тільки тоді, коли про це подбають самі ж колгоспи своїми складками, бо держава колгоспникам ніяких пенсій не виплачує) і тому мусять жити з ласки своїх родин, які часом самі не мають що їсти. Писанина усяких прогресивних „вістей" у ЗДА і в Канаді про те, що на Україні всі старі люди користають із пенсій, є неправдою..

Мешканці Донецька здебільша тяжко спрацьовані, вимізернілі і бідно зодягнені. Особливо жаль дивитися на бідолашних жінок, що й тут, як і в інших містах СССР, виконують найважчі фізичні роботи, хоч навколо походжає не раз без діла багато здібних до такої праці чоловіків. Прислуга в поїзді, що ним ми їхали з Сімферополя до Донецька, складалася у своїй більшості також із жінок, змізернілих і злиденно зодягнених.

Протягом усієї подорожі до Донецька — 14 годин — не мали ми в поїзді ні теплої води, ані паперу по туалетах. Так само було й в інших поїздах, що ними ми їхали по Україні.

Після оглядин хати, в якій мешкав колись Нікіта Хрущов, ми питали зустрічних донецьких мешканців, якої він національности, українець чи русский. Усі нам відповідали, що Хрущов українцем ніколи не був.

На другий день, 20-го червня, всю нашу туристичну групу із ЗДА запросив директор однієї із шахт оглянути шахтарський клюб. Його канцелярію і кімнати для зібрань, купальню, де купаються шахтарі після роботи. Скрізь — і в кімнатах клюбу, і в купальні — бруд. Брудні стіни, лавки і стільці в клюбі, але якщо йде про купальню, то вона найбрудніша, ніби її ніхто ніколи не мив; нема там і лавок, що на них робітники могли б присісти й відпочити. Усюди брак мила, щіток та шмаття для миття підлоги і стін. Брудне й подвір'я, вітер так і засипає порохом очі.

Робітничих селищ, шахтарських мешкань ми не бачили, бо нам їх не показали. Але про те, як живуть робітники, розповіли нам вони ж самі, їдучи з нами автобусами. Зате нам показали новозбудовану школу і познайомили з її директором і вчителями. Не зважаючи на те, що це мала б бути українська школа, всі вони на наші запити відповідали російською мовою. Одна з учительок перепрошувала, що не вміє говорити по-українськи, але заявляла, що . . . українську мову розуміє. Вітала нас квітами група дітей, але й вони по-українськи говорити не вміли, а балакали якимсь російсько - українським жарґоном.

Шкільне подвір'я, як і подвір'я оглянeного нами клюбу, занедбане, мете по ньому порохами. Шкільні кляси досить чисті, але школярські лавки примітивні, позбивані цвяхами з дощок. Перегнати й тут Америку совєтам буде важко.

Я запитав одну з учительок, скільки коштує школа і за які гроші її поставлено: за державні, чи за гроші самих шахтарів. Вона відповіла, що в СССР усі школи „государственні" і що збудування школи коштувало 300 000 рублів. На її питання, поставлене російською мовою, чи українці в ЗДА мають свої школи і як це сталося, ща я по стільки літах перебування в Америці не забув української мови, я відповів, що всі національні групи мають свої приватні школи, в яких учать своїх дітей тією мовою, якою говорять їхні батьки. Коли я сказав їй, що українці в Ню Йорку збудували школу для своїх дітей за два мільйони долярів, то вона не хотіла вірити. Ще сказав я їй, що не забув своєї мови тому, що ми, українці, маємо в ЗДА і свої часописи, і видавництва, і товариства, де всі говорять по-українськи.

Досить пізно по полудні покинули ми цю школу, попрощавшися з учителями і з дітьми, що, не зважаючи на свою російську мову, щиро до нас поставилися і тепло нас вітали. За це ми всім їм гарно подякували.

Вертаючись із школи до шахтарського клюбу, подорозі зустріли ми невеличку групу жінок, що стояли на вулиці, чекаючи, певно, щоб побачити американських українців, бо вістки про наше перебування в Донцьку пішли по місті. Жінки з тієї групи почали нас вітати і питатися, чи ми любимо Україну. Ми відповіли, що любимо дуже, бо ми — українці, і тоді одна з жінок вийшла наперед і заявивши: „Українці, я також українка і заспіваю вам українську пісню", почала співати. В той момент партійці, що нас проводили, почали кричати на жінку, щоб вона ішла геть, і переконувати нас — звичайно російською мовою — щоб ми її не слухали, бо вона „сумашедшая". „Ви самі сумашедші!" — відповіла жінка совєтським наглядачам — Я українка, це ви мене зробили дурною", — і далі продовжувала співати нам українську пісню.

Так дійшли ми до клюбу в супроводі гурту жінок, що їх зустріли на вулиці, і навіть тої жінки, що її наші наглядачі назвали божевільною. В приміщенні клюбу жінка знову почала співати нам українських пісень, але тоді всіх нас позаганяли до ресторану на вечерю, куди цієї жінки й інших жінок уже не пустили.

Володимир Соловйов

ЛЕГЕНДА ПРО АНТИХРИСТА

(III)

Антихрист — паном світу

Незабаром після опублікування „Відкритого Шляху", що зробив його автора найпопулярнішою в світі людиною, відбулися в Берліні міжнародні установчі збори Об'єднання Европейських Держав.

. . . „Посвячені" вирішили зосередити виконну владу в руках одної особи, надаючи їй достатнього авторитету . . . Муж майбутнього був вибраний майже одностайно на все життя президентом Об'єднаних Держав Европи. Коли з'явився він на трибуні у всьому блиску своєї надлюдської, молодої сили й краси і своєю надхненною ельоквенцією роз'яснив свою універсальну програму, збори, зачаровані і повністю заполонені, у спаласі ентузіязму вирішили, не піддаючи цього голосуванню, віддати йому найвищу хвалу, обираючи римським імператором.

Збори закрито серед загальної радости, а великий вибранець проголосив маніфест, що починався словами: „Народи землі! Мій мир даю я вам", і закінчувався так: „Народи землі! Обіцянки сповнились! Вічний універсальний мир запевнено. Всяка спроба заколотити його зустріне безпосередньо непереборну опозицію. Відтепер існує в світі єдина центральна влада, що сильніша за всі інші влади, сепаратно чи взявши їх разом. Непереможна і всездобуваюча влада належить мені, повноважно вибраному імператорові Европи і володареві всіх її сил. Міжнародне право підтримується санкціями, яких йому досі бракувало. Відтепер жадна країна не сміти́ме сказати „війна", коли я кажу „мир". Народи світу, хай буде мир з вами!"

Маніфест мав бажаний ефект.

Антихрист приносить щастя

. . . Упродовж року була встановлена світова монархія в дослівному і властивому значенні цього слова. Паростки війни вирвано з корінням. Ліґа Універсального Миру зійшлася востаннє і, виголосивши ентузіястичну похвалу великому миротворцеві, розв'язалась, як непотрібна.

На другий рік свого володіння римський і всесвітній імператор видав інший маніфест: „Народи землі! Я обіцяв вам мир, і я дав вам його. Але мир стає солодким тільки через добробут. Він не радість для тих, що загрожені злиднями. Прийдіть до мене ви всі, що в холоді й голоді, а я насичу і огрію вас". Тоді він проголосив просту і всеохоплюючу соціяльну реформу, яку вже визначив був у своїй книжці і яка свого часу заполонила всі шляхетні і ясні уми. Тепер же ж тому, що світові фінанси і величезні земні посілості були сконцентровані в його руках, він міг перевести в діло цю реформу і задовольнити бажання вбогих без помітної несправедливости для багатих. Кожний був оплачений згідно з його спроможністю, і кожна спроможність була нагороджена згідно з її заслугами і результатами.

. . . У всьому людстві була встановлена найважливіша форма рівности — рівности загального насичення. Це зроблено на другий рік його володіння. Соціяльна і економічна проблема була розв'язана раз і назавжди. Одначе, хоч їжа є річчю першої ваги для голодного, ті, що мають удосталь їжі, бажають ще чогось.

Навіть тварини, коли вони наїлися досита, хочуть не тільки спати, але й гратися. Це навіть у більшій мірі правдиве у відношенні до людей, що „пост панем" завжди домагались „цірцензес".

Чародій Аполлоній

Надлюдина - імператор зрозумів, чого юрба потребувала. У той час прийшов до нього в Рим з Далекого Сходу великий чародій, оточений авреолею дивних фактів і фантастичних оповідань.

Цей чародій, називався він Аполлоній, без сумніву геніяльна людина, напівазіят і напівевропеєць, подавав себе за католицького єпископа. Він сполучив у чудовий спосіб останні відкриття і технічні застосування стислої науки Заходу із теоретичним і практичним знанням усього того, що реальне і помітне в традиційному містицизмі Сходу. Результати тієї сполуки були разючі. Аполлоній опанував, наприклад, напівнаукове і напівмагічне мистецтво притягати і унапрямлювати, по своїй волі, атмосферичну електрику, і люди говорили, що він міг наказувати вогневі сходити з неба. Але в той час, як цей чародій порушував уяву товпи різного роду нечуваними новинами, він стримувався від надуживання своєї сили для якихось особливих цілей.

Отже, ця людина прийшла до великого імператора, визнаючи його, як правдивого сина Божого, і заявляючи, що в таємних книгах Сходу вона знайшла прямі пророцтва про нього, як про останнього спасителя і суддю землі. Вона офірувала себе і свою вмілість імператорові на послуги, і він, очарований, прийняв ту людину, як дар з висот, і, обсипаючи блискучими титулами, залишив її при своєму боці. Народи землі, прийнявши від свого пана благословення всесвітнього миру і достаток їжі для всіх, раділи найрізнороднішими і найбільш несподіваними знаками і чудесами. Третій рік панування надлюдини добігав свого кінця.

Антихрист береться до релігії і Церкви

Політичні і соціяльні проблеми щасливо розв'язано; тепер прийшла на чергу релігійна проблема. Імператор сам підніс її, і в першу чергу у відношенні до християнства. Позиція християнства в той час виглядала так. Воно помітно зменшилось чисельно — було не більше як сорок п'ять мільйонів християн на всій земній кулі, — але воно скріпилось морально і осягнуло вищий рівень, так, що виграло на якості те, що втратило на кількості. Люди, які не мали спільних духових інтересів з християнством, не вважалися за християн. Різні віровизнання втратили приблизно ту саму пропорцію своїх членів, отже числове відношення між ними було приблизно таке саме; коли ж іде про їхні взаємні почування, то хоч не було ще цілковитого погодження, ворожість між ними значно зменшилась, а різниці втратили свою попередню гостроту.

ГОТУЙМОСЯ ДО ВАШИНҐТОНУ НА 21 ВЕРЕСНЯ 1963 РОКУ — ДЕНЬ ДЕДИКАЦІЇ ПЛОЩІ ПІД ПАМ'ЯТНИК ТАРАСОВІ ШЕВЧЕНКОВІ!

Всеч. о. Микола Федорович в Монесені, Па.

За благословенням Консисторії УПЦеркви, після несповна десяти років душпастирства в Ембриджі, Па., протоєрей Микола Федорович з кінцем серпня ц. р. перейняв обов'язки настоятеля церкви св. Миколая в Монесені, Па. Тамошній парох, Всеч. протоєрей Михайло Ярош став настоятелем церкви св. Володимира в Ембриджу.

о. Микола Федорович

Тамошній повітовий щоденник „Бівер Кавнті Таймс" з цієї нагоди помістив обширну згадку про довголітній побут і працю о. М. Федоровича в Ембриджу, написану редактором цього щоденника. Окрім всебічної парафіяльної праці цей священик розвинув був за цей час широку письменницьку й журналістичну роботу, з поважним доробком: понад десять публікацій на богословсько-популярні, релігійно-суспільні й громадські теми, в обидвох мовах. Як подав той щоденник, о. Федорович окрім цього склав поважне число релігійних брошур та інформаційних листків англійською мовою для вжитку молоді. Від років він є співробітником-кореспондентом „крайового засягу українсько-американського щоденника „Свобода".

Американський щоденник підкреслює популярність цього священика на терені Ембриджу і повіту, його активність в місцевому американському житті і згадує про його приятельські взаємини та співпрацю з місцевим населенням. „Несповних десять років мого побуту в Ембриджу, заявив о. Федорович редакторові щоденника належить до найкращих і найбільш плодотворчих років мого життя під кожним оглядом". Щоденник бажає йому найкращих успіхів на новому пості його труду.

Монесен, це стара оселя важкої сталевої індустрії й вугілля, 45 миль на південь від Пітсбурґу. Місцеві українці, здебільша тут народжене покоління, гуртується біля єдиної в цьому городі української церкви — св. Миколи. Хвиля колишньої, після другої світової війни, української еміґрації — зовсім не заторкнула „сталевого" Монесену і його околиць.

У Питсбурґу відбулася Велика Православна Маніфестація

(Закінчення із 1-шої стор.)

риканської інвенції. Священичі партії Вечірні співано мовою кожної православної групи, з українською включно. Головні частини Вечірні, приналежні мирянам — співав англійською мовою велетенський хор молоді, складений з одної тисячі співаків. . У склад цього хору входили репрезентанти всіх семи православних конфесійно-юрисдикційних груп, які входять у схему „СІОЛА".

За демократичним принципом, біля престолу співано відповідні частини тієї всенародньої Вечірні, придержуючись поазбучного порядку. За цим самим поазбучним принципом відбували свої релігійні функції приявні ієрархи, також в цьому порядку була сформована довга процесія клиру, перед і після програмою. Подаємо в поазбучному порядку складові клітини організації молоді, які дружньо й незвичайно жертвенно довпровадили свій задум до такого щасливого й ентузіястичного завершення: 1) Американська Карпато - руська Молодь, (АКРАЙ); 2) Американсько-Румунська Православна Молодь (АРОЙ); 3) Федерація Русскіх Православних Клюбів (ФРОК); 4) Грецька Православна Молодь Америки (Гоя); 5) Сирійська Православна Організація Молоді (Сойо); 6) Сербська Співоча Федерація Америки (Ес-Ес-Еф) та Українська Православна Ліга в ЗДА (Ю-ОВ-ЕЛ). — Головним промовцем зі сторони ієрархії був голова Грецької Церкви обидвох Америк, архиєпископ Яковос з Ню Йорку. Українську Православну Церкву репрезентував Високопреосвященіший Митрополит Іоан Теодорович. Під кінець, в часі співу „Гад блес Амеріка" кожний ієрарх підходив до мікрофону й своєю літургічною мовою благословив вірних. Для учасників з-поза Питсбуржчини зворушливим був момент, як під час цього всенародного співу з грудей 15-ти тисяч осіб — стала поволі розсуватися могутня копула „Сівік Арени", а замість соток могутніх рефлекторів й прожекторів — показалось понад головами розмолених за цю країну золотої волі й добробуту — американське небо, а по голубому полі-небозводі маєстатично плили білі хмаринки, гей би символи тутешньої волі для всіх рас і релігій.

Слід згадати й це, що в цьому самому часі в Питсбурґу, в різних його найкращих готелях відбувались щорічні конвенції повище згаданих сімох крайових організацій православної молоді. Таким чином субота 31-го серпня стояла під знаком Православія, що й підкреслювали відповідні Проклямації мейорів цілого ряду міст і осель в Питсбуржчині, на чолі з Питсбурґом, як господарем небувалої релігійної пан-православної маніфестації. Цілий ряд визначних осіб неправославного визнання взяли участь у цьому святі, в характері спеціяльних гостей, в цьому числі римо-католицький єпископ Питсбурґу, ВПреосвящ. Джан Врайт та місцевий високий єпископальний достойник. Секретаркою „СІОЛА" на цю маніфестацію була місцева українка, п-ні Олена Капелюк, редакторка офіціозу Української Православної Ліги, журналу „Бюлетень УПЛіги". Хором УПЛіги Західньої Пенсилвенії диригував п. Теодор Хоптяк з Карнеґі, Па. — Теплою телеграмою вітав учасників цього історичного молитовного збору Президент ЗДА Джан Ф. Кеннеді.

● Японський імператор Гірогіто перевів рідку за традиціями японського королівського двору пресову конференцію, в якій жалувався, що він свідомий того, що властиво нічого вартісного не зробив у своєму житті. Він став реґентом у 1921 році, ще за життя свого батька Йошігіто і унаслідив після нього престіл у 1926 році, а в двадцять років пізніше відмовився від свого „божеського походження" та признав демократичну конституцію. Гірогіто має тепер 62 роки і близько цікавиться організацією Олімпійських Ігрищ в Токіо.

АГРОНОМ ІВАН НОВОСАД

(21. 8. 1886 — 31. 5. 1963)

(Замість цвітів на могилу)

Однієї червневої днини ц. р. в соняшне полудне поштар приніс мені від доброго мойого знайомого Мирослава Новосада з Елджину, Іллиной, листа. Відчиняю його й читаю: „Дорогий, Всечесніший Отче! Хочу поділитися з Вами сумною вісткою, що наш Найдорожчий Тато помер 31 травня 1963, прийнявши св. Тайни. Хорував наш тато від жовтня 1962 р. Мав він пістряка печінки. Помер у нас вдома о год. 7:45 рано. Мама, Геньо й я були при його смерті. Поховали ми нашого Дорогого Тата на цвинтарі св. Миколая в Шикаґо, бо ми належимо до парафії св. Йосафата, де парохом є о. Щарий. Це було 4 червня, 1963".

Прочитавши зі зворушенням того листа, я на хвилю його відложив, щоб здати собі справу з того, що мойого доброго, колишнього, можна сказати, односельчанина й всіми люб леного й поважаного агронома, не стало між живими. Відійшов від нас тихо й незамітно, як тихе й праведне було його ціле життя на землі.

Покійного Івана Новосада й цілу його побожну, правдиво християнську родину, знав я ще зі шкільних часів, коли я, бувало, як учень Академічної гімназії у Львові, приїжджав на свята чи вакації до брата мойого шваґра, о. Вол. Ковальського, пароха Желехова Великого, повіт Кам'янка Струмілова. В тім селі перебував я доволі часто. Знав всіх його мешканців, а вони знали мене.

З о. Ковальським, а часто й сам, заходив до гостинного дому Новосадів. Його гарний, стилево збудований, покритий бляхою дім, окружений живоплотом і невеликим овочевим садком, відрізнявся від інших, бідніших хат села. Я любив туди заходити, бо панство Новосади відзначалися гостинністю, ввічливістю і культурою. З їх трьома синами д-р мед. Евгеном, проф. Мирославом, а головно з найстаршим д-р мед. Іваном, який згинув в 1942 р. під час німецько - большевицької війни на фронті, в'язала мене від наймолодших літ, товариська приязнь.

Кожної неділі й свята ми стрічалися в церкві на Службі Божій. Покійний любив свою церкву, дорожив нею, дав велику жертву на її малювання, а своїх синів виховав у побожності й любові до неї. Відомий був в цілій околиці як завідувач графських мастків, а як взірцевий господар і агроном найліпше знав, як землю управляти і іншим служив радою. До всіх був ввічливий. Знав всіх людей і навіть кожну дитину в селі по імени.

Іван Новосад народився в Желехові 21 серпня 1886 і аж до 1944 р. проживав в ньому. Змалку любив землю і, бажаючи пізнати її скарби, скінчив рільничу Академію в Дублянах під Львовом. По скінченні рільничої Академії працював як агроном і завідувач мастків в графа Дідушицького, а з приходом німців був районовим агрономом в Милятині коло Буська.

Переслідуваний большевиками як „куркуль", в 1944 р. виїхав з родиною на еміґрацію. Спершу проживав в горішній Австрії, а згодом в таборі скитальців в Реґенсбурзі, де працював в СХС. В 1949 р. виїхав з родиною до Америки і до 1961 р. проживав у Філядельфії, Па, будучи членом катедральної парохії. Двічі мав я нагоду відвідати Покійного у Філядельфії.

Покійний утримував до останніх днів свого життя постійний зв'язок з Краєм, все мав докладні відомості про своїх односельчан, знав, хто ще живе, а хто помер, і серед яких обставин. Багатьом своїм знайомим і рідним посилав звідси в дарунок одяг, лікарства й тепле, співчутливе слово в листах, а від них в заміну отримував десятки листів з подякою. І це все його тішило, тим він жив.

В 1959 р. я знову його відвідав у Філядельфії. Покійний вже не чувся добре, скаржився на слабе здоров'я і поділився зі мною пляном виїхати до стейту Іллиной до свого наймолодшого сина Мирослава, який є професором в Джуньйор коледжі, Елджін, Ілл. Так і зробив.

В дні 1 серпня 1962 р. переїхав до стейту Іллиной і там закінчив 31 травня 1963 р. своє життя, полишивши в глибокому смутку свою вірну дружину Ірину, з якою прожив 51 рік, сина д-р Евгена (що є лікарем в Ґрацу, Австрія), невістку Ірину з трьома внуками, сина Мирослава та всіх, що його знали і зберегли про нього вдячну пам'ять.

о. Тарас Дурбак

Міжнародний Філософічний Конґрес в Мехіко

Мехіканський комітет організує в порозумінні з Міжнародною Федерацією Філософічних Товариств Міжнародний Філософічний Конґрес в Мехіко від 7-го до 14-го вересня цього року. Конґрес відбудеться в приміщеннях мехіканського університету під почесним проводом президента Мехіко, численних міністрів та ректора університету. Темами на сесіях будуть: 1. Проблема людини. 2. Критика наших часів, себто виснення східніх і західніх вартостей включно з позицією Америки. На сесіях будуть доповіді з ділянки 1. філософія права — (Природнє право і аксіологія). 2. Аксіології — (вартість в загальному, і спеціяльні вартості), 3. Феноменології — (Гусерля пізнання світу) 4. Філософії степлих наук — (Інформація і зв'язок), 5. Філософічна арґументація — організована Інститутом Міжнародної Філософії.

Офіційними мовами будуть: англійська, французька й еспанська, для публікацій допущені ще мови німецька і італійська. На конґрес можна посилати праці з ділянок філософії у розмірі найбільше 4.000 слів. До праці треба долучити резюме в розмірі найбільше 600 слів. Участь в Конґресі можуть брати в першу черґу члени професійних об'єднань філософів (тут: Амерікен Філософікел Ассошієйшин), професори філософії та члени гості, що цікавляться філософією і будуть приняті на конґрес..

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

До українців міста Ню Йорку й околиць!

Із авта Алекса ВЕРЕЖНОГО вкрадено на 1600 долярів квитків на виступ його ансамблю в Тавн Гол міста Ню Йорку, який відбудеться 19 жовтня 1963 року. Про це повідомлено поліцію Ню Йорку. Квитки змінені.

Прохання не купувати квитків у сторонніх осіб.

Квитки можна уже набувати у п. п. Андрія Правищука, Ярослава Давидовського, п. Шекерина (Український ресторан), Семена Вовка, в українських установах та крамницях.

АДМІНІСТРАЦІЯ АНСАМБЛЯ

ГОЛОВНА УПРАВА ОБ'ЄДНАННЯ ПРИХИЛЬНИКІВ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНЬОЇ РЕСПУБЛІКИ в США

З приводу передчасної смерти

с. п. ІВАНА БАГРЯНОГО

Віце-Президента Української Народньої Республіки в екзилю, Генерального Секретаря Української Революційно-Демократичної Партії та визначного Письменника й Публіциста

складаємо наше глибоке співчуття:

Родині Покійного, Державному Центрові Української Народньої Республіки, Центральному Комітетові й членам Української Революційно-Демократичної Партії та всім тим установам і організаціям, до яких Покійний належав та з якими співпрацював.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ГОЛОВНА УПРАВА ОБ'ЄДНАННЯ ПРИХИЛЬНИКІВ УНР в США

Т-ВО ПРИХИЛЬНИКІВ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНЬОЇ РЕСПУБЛІКИ в АЛЛЕНТАВНІ, Па.

ділиться з Шановним Громадянством сумною вісткою, що ненадійно відійшов в вічність

Великий Громадянин, Письменник, Віце-Президент УНРеспубліки в екзилі

Іван Павлович БАҐРЯНИЙ

Ми члени Т-ва глибоко переживаємо і співчуваємо Державному Центрові, як також і Родині Небіжчика.

УПРАВА Т-ВА

З глибоким смутком повідомляємо Рідних, Приятелів і Знайомих, що 28-го серпня ц. р. після довгої і важкої недуги помер у Відні на 81-му році життя, заосмотрений Найсвятішими Тайнами, наш Найдорожчий

МУЖ, БАТЬКО, ДІДУСЬ

інж. ВСЕВОЛОД ЛЕВИЦЬКИЙ

Покійний був за Української Влади в Галичині шефом лісової секції в Міністерстві Рільництва в Станиславові. В роках 1923-25 був професором Української Тайної Політехніки у Львові. Був інспектором Державних Лісів у Львові, професором Львівської Політехніки і працівником Міністерства Рільництва у Відні.

Похорон відбувся 2-го вересня ц. р. у Відні на місцеве кладовище.

Горем прибиті:

ОЛЬГА, дружина
МАРІЯ РЕЙНАРОВИЧ, дочка
ЛЕВ РЕЙНАРОВИЧ, зять
АННА і ЮРКО РЕЙНАРОВИЧІ, внуки
ЯРОСЛАВА ЛЕВИЦЬКА, невістка

Сирія й Ірак затіснюють господарські й військові зв'язки

Бейрут. — Сирія й Ірак рішили перевести „повну господарську єдність" та затіснити свої військові зв'язки — стверджено у комунікаті, що його проголошено наприкінці відвідин іракського президента Абделя Саляма Аріфа 2 вересня ц. р. Як перший ступінь до економічної унії покликано до життя спільну економічну раду. През. Іраку Аріф прибув до столиці Сирії Дамаску 26 серпня після 6-денних відвідин в Египті, де він даремне старався переконати президента Абдель Гамаля Нассера, щоб той замирився з партією Баат, яка перебуває при владі в Сирії й Іраку. Сирійсько - іракський комунікат заповідає, що Сирія й Ірак не вестимуть протиєгипетської пропаганди; однак радіо з Каїро та єгипетська преса далі атакують уряд Сирії. В політиці Сирії й Іраку позначується легкий зворот в сторону Совєтського Союзу: уряди Сирії й Іраку дуже вдоволені становищем СССР на Раді Безпеки ОН в дебатах над сирійсько - ізраїльським спором. СССР рішуче спротивився будь-якому засудженню Сирії за наїзд озброєного гурту на ізраїльську територію та вбивство двох ізраїльських селян.

Совєти закидають Альбанії, що вона хотіла „вкрасти" совєтські кораблі

Москва. — Совєтське радіо закинуло Альбанії, що вона намагалася „вкрасти" совєтські підводні човни й інший масток, при нагоді евакуації совєтської морської бази в альбанському порті Вальона в 1961 році. Совєти мали у Вальоні вісім підводних човнів, що їх відкликали відтіль, коли два роки тому Альбанія приєдналась до комуністичного Китаю у пропаґандивній кампанії проти Совєтського Союзу. Тоді Альбанія фактично, хоч не формально виступила з так званого Варшавського пакту, що об'єднює військовим союзом СССР і всі його европейські сателітні країни. В минулому році Альбанія твердила, що має три підводні човни, але не сказала, відкіля вона їх дістала. Совєтське радіо теж не подало ближче, яке інше совєтське „майно" Альбанія старалася „викрасти" при нагоді совєтської евакуації вальонського порту. Совєти твердять, що тільки холоднокровність совєтських моряків та їх „лояльність до пролетарського інтернаціоналізму" врятували ситуацію від зудару, що його могли спричинити альбанські провокації. Альбанія далі ворожа у відношенні до Москви. Це проявилось у звітуванні про відвідини Хрущова в сусідній Югославії. Орган альбанської комуністичної партії „Зері і Популліт" закинув Хрущову „блазенство, ароганцію і вульгарність", проявлювані в його публічних виступах під час відвідин в Югославії.

В СССР засуджено знову 3 особи на смерть „за спекуляцію", між ними рабіна

Москва. — „Совєтская Россія" з п'ятниці мин. тижня, 30 серпня ц. р., повідомила, що в П'ятіґорську на Кавказі на судовій розправа, що тривала 4 тижні й де переслухано кого 100 осіб, засуджено на смерть через розстріл три особи, а шість інших присуджено на в'язничі кари. Всі вони відповідали за так звані ікономічні злочини, за які в Совєтах карають смертю, хоч ніби кара смерти там скасована. Між засудженими на смерть був жидівський рабін В. Гаврілов, який перенісся був з Самарканду до П'ятіґорська і тут займався — за совєтськими твердженнями — у своєму помешканні купном - продажем валют та золота. Другим засудженим на кару смерти був А. Жайворонков, який мав приватну винарню і продавав вино на чорному ринку залізничникам; в його 8-кімнатному домі ніби знайдено 30,000 рублів готівкою і 18 фунтів золота. Третім засудженим був Дмитрій Свентлічев, ювилір, який купував і перетоплював золото, що його продавав на золоті зуби, або хрестики. Газети звертають увагу, що оце вперше совєтська преса оприлюднила, що на смерть засуджено також жидівськго рабіна.

● **Голова організації жидів у Західньому Берліні Гайнц Ґалінскі** звернувся з закликом до ЗДА й Британії, щоб вони припинили діяльність своїх нацистських організацій, які ведуть пропаґандивну антисемітську роботу в Західній Німеччині й Західньому Берліні. Він покликався на заяву речника англійської фашистської організації, який признав, що його організація перевезла 10.000 антисемітських транспарентів і таблиць до Західньої Німеччини, де їх нео - нацисти підкидують на цвинтарі й під різні будинки та місця.

● **Д-р Дж. Марія Ґаліндез** зник 12-го березня 1956-го року в Ню Йорку, де він був викладачем в Колюмбійському університеті, і досі не була судом стверджена його доля. Тепер цивільний суд в Ню Йорку ствердив його смерть. Аґенти домініканського диктатора силою вивезли були д-ра Ґаліндеза до Санто Домінґо і там його вбили. Майно покійного, що виносить коло дол. 30,000, дістане у спадку його батько, що живе в Еспанії.

З ВІНЧАННЯ ЛІДИ І ВОЛОДИМИРА БАЗАРКА. На фото посередині стоїть молода пара, перед ними піддружки Ірка Кузів і Ляля Городиловська. Стоять (зліва) батько молодої д-р Микола Хиляк з дружиною Дарією, за ними д-р Юрій Городиловський — староста, далі дружки: Рома Суботин, Христя Сваричевська, Зірка Городиловська, Зірка Гнатик, Марта Книш і дружби: Нестор Базарко, Модест Соболта, Ярослав Ставничий, Орест Качмарський та Андрій Петріна. Біля молодого стоїть пані Ірина Городиловська, дружина старости, та батьки молодого п-і Наталія і мґр Іван Базарко.

Москва пропонує „мир" із створенням „трьох Німеччин"

Москва. — Совєтський міністер закордонних справ Андрей Громико заявив віцепрезидентові західньо-німецького парляменту („бундестаґу) д-рові Томасові Делерові, що найкраща розв'язка німецької проблеми — мир з Західньою і Східньою Німеччиною, при чому між тими „двома суверенними державами" повинна зберегтись „тверда державна границя довкола Берліну". Таким чином Совєти ще загострили своє відношення до проблеми Німеччини, бо до цього часу говорили тільки про „дві Німеччини", залишаючи надію, що такий мировий договір — може — принесе бодай ту користь, що буде зліквідований внутрішньо - берлінський мур та будуть дані спеціяльні ґарантії для свободи і вільної комунікації Західнього Берліну. Збереження берлінського „муру ганьби" насправді створило б „три Німеччини" з окремими властями. Д-р Томас Делер приїхав до Москви на запрошення І. В. Спірідонова, голови Союзної Ради, що є ніби одною з палат совєтського парляменту. Громико прийняв Делера в заступництві Хрущова, який все ще перебуває з відвідинами в Югославії. Таким чином ця подорож д-ра Томаса Делера, який є лідером партії Вільних Демократів вийшла цілком невдачною.

АЛЬЯНС — АЛЕ БЕЗ ПОСТУПУ

(Продовження із стор. 2-ої)

тинно зрівноважуються деякими користями, зокрема скріпленням внутрішнього сільськогосподарського ринку, годі сказати те саме про сектор, який живе із закордонної торгівлі. У висліді обставин, про які ми згадували, меншає рільнича й скотарська продукція, а що рівночасно зростає внутрішнє споживання, в значній мірі спадає надвишка продукції, яка може бути продана за кордон — і тим самим катастрофічно вкорочуються заробіткові можливості експортера. Але що рівночасно меншає доплив девіз, експортер знаходить природного союзника в уряді — що, очевидно, годі сказати про імпортера.

Становище цього останнього куди прикріше також з причин, незалежних від економічної політики держави. Хоч експорт арґентинського м'яса, вовни та пшениці поважно обнизився, він існує далі завдяки природним корисним умовинам, що уможливлюють продукцію при вийнятково низьких коштах. Так само не зникне і бразилійський експорт кави, не зважаючи на упромисловлення. Навпаки, імпорт перейшов процес певного претворення. Коли перед першою світовою війною спроваджувано з-за кордону майже всі промислові вироби, нині Арґентина вже має широко розбудований легкий промисл, який задовольняє практично всі потреби масового споживача. При більше пляновій, енерґійній торговельній політиці, закордонний товар з цієї царини міг би бути обмежений до мінімуму, і імпорт був би зведений до виробів важкого промислу, погінних матеріялів та деяких сировців, що забезпечують рацію існування мінімальній кількості імпортових підприємств.

Доля арґентинських імпортерів є осторогою для їхніх венесуельських товаришів, і тому вони вважають за ворога число 1 Бетанкура, який інтенсивно упромисловлює країну, вкладаючи у промисл поважну частину прибутків із продажу нафти. Звідтіля підтримка збоку імпортерів для тих симпатиків у війську недавно виданого Америкою Венесуелі колишнього диктатора Переса Хіменеса, які намаґалися повалити Бетанкура низкою пучів. Знаменний факт: рівночасно ведуть проти того самого Бетанкура безпощадну війну і комуністи, які також бояться упромисловлення Венесуелі — з інших моментів, що їх ми своєчасно з'ясували.

Ось і причина, чому плян Кеннеді зустрічає спротив із різних кол латиноамериканської верхівки; спротив, який проявляється в різних формах, від зовсім одвертих до дбайливо замаскованих. З одного боку — явна ворожість чілійської олігархії, яка протестувала проти вимог соціяльних реформ, з'ясованих у тому пляні, як „встрявання у витрішні справи чілійської республіки". З другого боку — дискретне, приховане милою усмішкою, надуживання Альянсу: латання бюджетових недоборів долярами, призначеними на тривкі інвестиції, а то й просто уживання тих долярів на потреби заможних верств. „Альянс сі, проґресо но", — приймають Альянс, тобто доляри, але не думають використовувати їх на поступ. Таке надуживання уможливлює пасивна постава тих, для кого призначений Альянс: латиноамериканських народних мас.

Дивізійники відбули свій З'їзд

(Закінчення із 1-шої стор.)

ген. Шандрук, а після нього промовляли: сот. д-р Іван Козак від Головної Управи ОбВУА, інж. Іван Скіра, голова Головної Управи Братства кол. Вояків І УД УНА,, п. Микола Грицков'ян, голова Головної Управи Т-ва б. Вояків УПА ім. ген.-хор. Тараса Чупринки, Юрій Ференцевич, колись наймолодший вояк Дивізії і тепер голова Крайової Пластової Старшини, о. шамбелян Тиханський, предсідник Об'єднання Українців Католиків „Провидіння", п. Степан Спринський від УККА та другі. Дир. І. Поритко, голова Гол. Управи Б-ва УСС вітав з'їзд попереднього дня.

Після бенкету у вечірніх годинах відбувся на імпровізованій сцені під відкритим небом виступ „Веселого Львова" у складі Ірини і Юрія Лаврівських, Я. Пінот - Рудакевич, Марії й Олега Лисяків. У програму входили пісні та рецитації на військові теми, передусім з життя дивізійників. Цей виступ попередило „Слово до Гостей", виголошене інж. М. Ліщинським. В ночі зі суботи на неділю та з неділі на понеділок відбувалися забави з танцями, аранжерами яких були пп. Мирослав Фрончак і Богдан Скаскків. Декорацію приміщень зладив Любомир Рихтицький. Під час З'їзду була відкрита виставка експонатів музейного архіву Братства і виставка видань Братства.

ТАРЗАН, ч. 5100. Під носорогом!

AS THE RHINO CHARGED THE HUNTER WAITED CALMLY.

BUT WHEN HE DID NOT SHOOT AT FIVE YARDS, TARZAN AND PIERRE GASPED IN HORROR!

AND THEN, INCREDIBLY, JACK KELLY WAS CRUSHED BENEATH TWO TONS OF ARMOR-PLATED FURY!

Коли носоріг атакував, ловець чекав спокійно.

Але, коли він не вистрелив із віддалі п'ятьох ярдів, Тарзан і П'єр задеревіли зі страху!

І тоді, неймовірно, Джек Келлі дістався під двотонною панцерну бестію!